

Research Paper

Abortion fraud cases: A sociological analysis of fictitious crashes and scams involving insurance firms

Reza Abdolrahmani¹, Alireza Zargar^{2*}, Nahid Hoseyni³, Hojat Motaghi⁴

Received: Jun. 12, 2022; Accepted: Nov. 6, 2022

ABSTRACT

The purpose of this study is to provide a sociological analysis of abortion occurrences with the aim of investigating factors cited by insurance companies about pregnant women. A qualitative research method has been used to gather field information and its tools are based on documents and files of interviews conducted with a number of women swindlers and their accomplices as well as experts and traffic police. The statistical population is 138 files of related documents, of which 15 were selected by a simple random sampling. There are also 58 women swindlers, gang associates, experts and traffic police officers who were purposefully selected to saturate the data and in-depth semi-structured interviews were conducted with them. Validity and reliability were obtained based on the views of Marshall and Rasuman (1998). Due to the quality of the work, the analysis method was performed simultaneously with data collection, open and axial coding and compression by designing basic and mediating themes and then the main themes by using Max Qioda software. The results showed that individual, family, social, economic, political and cultural aspects are influential and motivating factors for criminals, but the most important can be economic and poverty. Also, fraudsters, by knowing and exploiting the weaknesses and legal gaps and sometimes using non-Iranians (Afghans), poor families, forged and prepared identity cards and obtained them through responsible people and infiltrating government agencies and insurance companies.

Keywords: fake accident, fraud, insurance company, abortion, third party insurance

---

1. Associate Professor in Sociology of Communication, Faculty of Organizational Resources, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran

2. Assistant Professor in Political Science, Faculty of Political Ideology, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran (Corresponding Author)

✉ heydar.sohrabi@apu.ac.ir

3. Associate Professor in Sociology of Communication, Faculty of Organizational Resources, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran

4. Ph.D Student of Criminal Investigation, Faculty of Organizational Resources, Amin University of Police Sciences, Tehran, Iran

INTRODUCTION

Fraud is one of the crimes against property, during which the fraudster steals property of others (Mir Mohammad Sadeghi, 1999, 11). Insurance fraud is one of the types of fraud and refers to a situation in which fraudsters make false complaints about an insurance company by resorting to actions and try to gain financial benefit. One of the most common cases in this regard is the occurrence of fraud in the form of a fake car accident, which has caused considerable damage to insurance companies in the last few decades. Although the statistics in this regard are not available to some extent, however, the available evidence shows that the number of this type of fraud has increased over the past years compared to the previous years.

One of the new, rare and perhaps strange types of scams is the ones that specifically take advantage of women. Reports (in cities such as Isfahan, Qom and Tehran) of women defrauding the insurance company, during which pregnant women by designing a fake driving accident and throwing themselves in front of the cars, or due to the car hitting an obstacle or another car and the aftermath taking a sudden brake pretended to injure or kill their fetus and received huge sums of money from insurance companies (according to the cases revealed by intelligence police). This phenomenon has increased in the last few years and according to statements of insurance officials, it has become a serious issue and has created many problems for companies and police.

The basic question of this research is that what are the most important causes and meanings of fake accidents and abortion-type fraud from insurance companies in the eyes of the subjects and how they should be analyzed?

PURPOSE

Abortion fraud: In an operational definition, it can be said that it consists of receiving fees caused by the death of the fetus, which fraudsters pretend to have happened unintentionally and in a car accident by someone else by resorting to trickery, and fraudulent methods.

Fake accidents: In an operational definition, it can be said that it consists of car accidents that are planned in advance and lead to injury or damage, and the purpose of which is to defraud insurance companies or the owner of the car.

Saidi Aqilabadi and Sehat and Salehi (2017) regarding frauds related to a third party insurance conclude that in recent years due to the growth in insurance, it is necessary to identify influencing factors on the decisions that deal with the falsity of a damage claim. It has been transformed. Akbari and Ramzani, Ghasemi Shams and Rasouli (2008) and Hassan Shahi (2008) in their research results came to the conclusion that customer dissatisfaction with the payment of damages increases the scope of all types of fraud. The findings of Razaghi Nasrabad and Senjari (2016) are

not directly related to the topic of the article, but they show that economic insecurity such as unemployment of the spouse, not having enough income and inflation and unwanted pregnancy, rejection and withdrawal of the family from relatives and acquaintances have caused some women to have an abortion (fraudulently).

METHODOLOGY

The research is based on thematic analysis and the data collection method, in addition to reading and analyzing the content of 15 files on the subject, semi-structured interviews in a targeted way until data saturation with 58 people in three ranges including; Fraudster women (15 people), accomplices (16 people) and experts and traffic officers (27 people). The effort was to understand and discover the meaning of an act (abortion fraud) in a specific social context through rereading the cases as well as the aforementioned interviews. The number of interviews was 60 (for a total duration of 51 hours), which were conducted with women fraudsters and their colleagues in police stations and detention centers, and experts and traffic officers during their service and rest periods. The information obtained in the descriptive findings is basically completed from within the court cases and corresponding to the interviews. In this research, validity and reliability have been done by emphasizing what Marshall and Rossman (1998) had said. Therefore, validity is external one (acquiring accurate information, member controls, and researcher's theoretical orientations).

FINDINGS

Some demographic characteristics of the studied women are as follows: Women's education, the highest level was post-diploma and the lowest was illiterate. According to the findings, the largest number of defendants with 10% had a post-graduate degree and 60% had diplomas and illiterate, elementary school each accounted to 10%. The status of women workers: 50 percent of the arrested female criminals were housewives, 20 percent were employed in the market, 10 percent were secretaries of doctors or companies, and the remaining 10 percent were in service jobs such as cleaners, etc. Place of birth and residence of criminals: nearly 77% of the female criminals studied in this research were born in different cities, including Karaj, Varamin, Islamshahr, Qom, Kermanshah. Regarding the place of residence, nearly 30% of them lived in Tehran and 70% in other cities of Tehran province. Also, about two-thirds of the families involved in abortion fraud cases were immigrants. Age of marriage, duration and frequency of marriage: In this study, the lowest age of marriage among women was 25 years and the highest was 35 years. The average age of women was 29.5 years. 75% had their first marriage and the remaining 25% had their second marriage. The minimum period of marriage life was one year and the maximum period was 8 years. The average duration of

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

marriage with their husbands was 9 years. According to the findings, the average age of women who had an abortion (fraudulently) was 29 years. Employment and education of women's parents: Most of the fathers of pregnant women were employed as laborers, peddlers, and service workers and had low incomes. As for the mothers, all the women's mothers were housewives and had no source of income. Regarding education, most women's mothers and fathers had primary education and their mothers had less education than their fathers.

CONCLUSION

The results of the research show that fraudsters are familiar with legal weaknesses and loopholes in this area and by abusing it, as well as by resorting to trickery and fraud and exploiting non-Iranian or poor families and by resorting to forgery and preparing birth certificates with fake identities, using people in government agencies and insurance companies collect huge sums of money. Migration is a harmful factor in insurance fraud and the problems caused by migration from villages and small towns to Tehran and subordinate cities, in all these types of families, double their other problems and have become the basis for them to commit crimes. In the studied cases, most of the women's paternal families had low economic and social levels, and fraudsters often belonged to the lower social strata, where the experience of restriction and pressure was one of the coordinates of their family and parental life in the stages before marriage.

NOVELTY

We are glad to have an opportunity to carry out the research on this subject which itself was an uphill task. Abortion fraud was a little known thing in the society but it has become a growing trend now. This paper will help not only insurance companies and law enforcement agencies take some of those cases seriously to account but it will also help people remain vigilant to fraudsters with such intent.

CONFLICT OF INTEREST

The authors declare no conflict of interest.

BIBLIOGRAPHY

- Akbari, M., Ramezani, M., Qasemi Shams, M., & Rasooli, H. (2018). An investigation about the moderating effect of Machiavellianism on the relationship between insurance customers' dissatisfaction and cheating. *Iranian Journal of Insurance Research*, 131, 41-58. doi: 10.22056/jir.2018.83081.2061
- Clarke, M. (1990). The control of insurance fraud: A comparative view. *The British Journal of Criminology*, 30(1), 1-23.
- Deputy of Police Intelligence (2017). Applied Research Office of National Intelligence Police.
- Fateh Nejad Kazemi, A., Sharifi, N., Khazaian, S., & Ramzan Khani, A. (2016). Different dimensions of abortion and policies related to it in the world. *Medical Ethics*, 39, 76- 89.
- Foote, C.L., & Goetz, C.F. (2008). The Impact of Legalized Abortion on Crime: Comment. *Quarterly Journal of Economics*, 123(1), 407-423.
- Hassan Shahi, M. (2017). Factors affecting the probability of different levels of demand (satisfaction with) health insurance (Case study: Shiraz and Arsanjan cities. *Journal of Insurance*, 33 (3), 105-125. doi: 10.22056/jir.2018.80547.2037
- Ishida, C, Chang, W; Taylor, S. (2016). *Moral intensity, moral awareness and ethical predispositions: The case of insurance fraud*. Journal .of Financial Services Marketing, 21(1), 4-18. doi: 10.1057/fsm.2015.26
- Kaviani, M., & Varwai, A. (2014). Investigating the impact of the annual increase in ransom on the rate of fraud and bribery. *Intelligence and Criminal Research*, 10(4), 121- 42.
- Kratcoski, P. C. (2018). Fraud and corruption in the healthcare sector in the United States. In P. C. Kratcoski & M. Edelbacher (Eds.), *Fraud and Corruption* (pp. 109-124). Springer, Cham.
- Little, D. (1373). *Tabyin dar olum-e ejtema'i* [Varieties of Roeial explanation: an introductions to the philosoply of soual Science] (A. Soroush, Trans.). Tehran, Iran: IRIB Publishcation.
- Marshall, C., Rossman, G.B. (1377). *Raves tahqiq-e keyfi* [Designing qualitative research] (A. Parsaeian, & S.M. Arabi, Trans.). Tehran, Iran: Daftar-e PaZuheša-ye Farhangi.
- Mir Mohammad Sadeghi, H. (1999). *Offenes against property, fraud, breach of trust, theft, issuing bad checks*. Tehran, Iran: Majd Scientific and Cultural Assembly.
- Mónica, F., Kristien, M., Carlos, A., & Peter, D. (2018). Factors Influencing Abortion Decision-Making Processes among Young Wome. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(2), 329. doi: 10.3390/ijerph15020329
- Oster, E. (2005). Explaining Asia's "Missing Women": A new look at the data. *Population and Development Review*, 31(3), 529–535. doi:10.1111/j.1728-4457.2005.00082.x.

Interdisciplinary
Studies in the Humanities

Abstract

- Ouédraogo, R., & Sundby, J. (2014). *Social determinants and access to induced abortion in Burkina Faso: From Two Case Studies. Obstetrics and Gynecology International*doi. 3, 402-456. doi: 10.1155/2014/402456
- Rahchamani, A. (2006). *Fraud and fraud, a constant threat to the insurance industry. Asia Bahar*, 38.
- Razaghi Nasrabad, H., & Senjari, E. (2016). Factors affecting women's action on intentional abortion, women's lived experience of abortion in Tehran. *Social Psychological Studies of Women*, 33(51), 106-138.
- Sadeghi Fasai, S., & Ebrahimi, M. (2014). A qualitative analysis of violent crimes against women. *Journal of Women in Development and Politics*, 13(2), 59-171.
- Sadeghi Fasai, S., & Mir Hosseini, Z. (2013). Sociological analysis of social activists' perception of women's crimes. *Journal of Social Issues of Iran*, 162, 21-40.
- Seidi Agilabadi, Z., Sehat, S., & Salehi, R. (2017). Investigation and analysis of fraudulent factors in the civil liability insurance of owners of land vehicles towards third parties. *Journal of Insurance Research*, 33(1), 23-42. doi: 10.22056/jir.2018.72747.1988
- Siegel, L.J. (2014). *Usul-e Asāsi-ye jormšēānsi [Criminology: the core]* (Y. Seifollahi, Trans.). Tehran, Iran: Gisum Publications.
- Sophia, Ch., Sheila, D., Marjorie, C., & Gilda, S. (2017). Reasons why women have induced abortions: a synthesis of findings from 14 countries. *US National Library of Medicine National Institutes of Health Contraception*, 96(4), 233-241. doi: 10.1016/j.contraception.2017.06.014
- Weber, M. (1992). *Mafāhim-e asāsi-ye jāme'ešēānsi [Basic concepts in sociology]* (A. Sadrati, Trans.). Tehran, Iran: Markaz.

مقاله پژوهشی

تحلیل جامعه‌شناختی تصادفات ساختمانی و کلاهبرداری از نوع سقط جنین از شرکت‌های بیمه

رضا عبدالرحمانی^۱، علیرضا زرگر^{۲*}، ناهید حسینی^۳، حجت متقی^۴

دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۲۵؛ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵

چکیده

این مقاله با هدف واکاوی شگردها و عوامل اثرگذار بر کلاهبرداری زنان از شرکت‌های بیمه، تحلیلی جامعه‌شناختی از وقوع چنین رخدادی را ارائه کرده است. روش تحقیق کیفی و از نوع تحلیل مضمون است. روش گردآوری اطلاعات میدانی و ابزار آن بر اساس اسناد و پرونده‌ها، مصاحبه با تعدادی از زنان کلاهبردار و هم‌دست با باندها، کارشناسان و مأموران راهنمایی و رانندگی است. جامعه آماری تعداد ۱۳۸ پرونده از اسناد مرتبط با موضوع است که ۱۵ پرونده به روش تصادفی ساده انتخاب شد. همچنین تعداد ۵۸ نفر از زنان کلاهبردار، افراد هم‌دست با باندها و کارشناسان و مأموران راهنمایی و رانندگی است که به روش هدفمند تا اشباع داده انتخاب و با تمامی جمعیت یادشده مشارکت‌کننده مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته انجام گرفت. رویایی و پایایی بر اساس نظرات مارشال و راس من (۱۳۷۷) به دست آمده است. به سبب کیفی بودن کار روش تجزیه و تحلیل به‌طور هم‌زمان با جمع‌آوری اطلاعات، کدگذاری باز و محوری و فشرده‌سازی با طراحی مضامین پایه و میانجی و سپس مضامین اصلی و تم‌ها با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا انجام شده است. نتایج یافته‌ها نشان داد که عوامل فردی، خانوادگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی از عوامل اثرگذار و انگیزشی برای مجرمان است؛ اما مهم‌ترین عامل را می‌توان عامل اقتصادی و فقر برشمرد. همچنین کلاهبرداران با آشنایی و سوءاستفاده از ضعف‌ها و خلأهای قانونی و گاه استفاده از افراد غیر ایرانی (افغان‌ها)، خانواده‌های بی‌بضاعت، به جعل و تهیه شناسنامه با هویت جعلی پرداخته و از طریق افراد مسئول و نفوذ در دستگاه‌های دولتی و شرکت‌های بیمه اقدام به اخذ مبالغ هنگفت دیه از شرکت‌های بیمه می‌کنند.

کلیدواژه‌ها: تصادف ساختمانی، کلاهبرداری، شرکت بیمه، سقط جنین، بیمه شخص ثالث

۱. دانشیار جامعه‌شناسی ارتباطات، دانشکده منابع سازمانی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران
۲. استادیار علوم سیاسی، دانشکده عقیدتی سیاسی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
heydar.sohrabi@apu.ac.ir
۳. استادیار جامعه‌شناسی ارتباطات، دانشکده منابع سازمانی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران
۴. دانشجوی دکتری جرم‌پایی، دانشکده منابع سازمانی، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران

۱. مقدمه

کلاهبرداری از جمله جرایم علیه اموال است که طی آن، کلاهبردار مال دیگری را توأم با سوءنیت توسط فعالیتی متقلبانه از وی می‌برد (میرمحمدصادقی، ۱۳۷۸، ۱۱). کلاهبرداری از بیمه یکی از انواع کلاهبرداری است و به موقعیتی اطلاق می‌شود که در آن کلاهبرداران با توسل به اعمالی، شکایت‌های ساختگی را در مورد شرکت بیمه مطرح می‌نمایند و تلاش دارند از این راه به منفعت مالی برسند. یکی از موارد شایع در این خصوص، وقوع کلاهبرداری در قالب تصادف ساختگی رانندگی است که طی چند دهه اخیر خسارت‌های قابل ملاحظه‌ای به شرکت‌های بیمه وارد ساخته است. اگرچه آمارها در این خصوص تا اندازه‌ای غیرقابل دسترس بوده، با این وصف، شواهد موجود در این باره نشان می‌دهد که تعداد این نوع کلاهبرداری‌ها طی سال‌های گذشته نسبت به سال‌های قبل افزایش داشته است (معاونت کشف جرایم ناجا، پلیس آگاهی، ۱۳۹۷). به علاوه اسنادی وجود دارد که نشان می‌دهد طی سال‌های اخیر در برخی کشورهای توسعه‌یافته نیز انواع دیگری از این نوع تخلفات یا صحنه‌های ساختگی مشکوک در نشریات جرم‌شناسی گزارش شده است (کلارک^۱، ۱۹۹۰؛ کاراکوسکی^۲، ۲۰۱۸).

طبق قانون بیمه در بیمه شخص ثالث خودرو، بیمه‌گر متعهد می‌گردد که در شرایط بروز بعضی از رویدادهایی همچون تصادف، واژگونی، انفجار و به‌طورکلی آسیب به خودرو و سرنشینان آن و یا افرادی که با آن تصادف می‌نمایند، هزینه آن را پرداخت نماید. بیمه‌کلیه خسارت‌هایی که به واسطه خودرو یا بار خودرو به اشخاص ثالث وارد می‌شود را تحت پوشش قرار می‌دهد؛ اما گاهی افراد یا گروه‌هایی با ترفندهای مختلف به تقلب و سوءاستفاده از بیمه شخص ثالث مبادرت می‌ورزند. در سال‌های اخیر و با توجه به رشد این نوع بیمه، تشخیص عوامل تأثیرگذار بر تصمیم‌هایی که به جعلی بودن یک ادعای خسارت اذعان دارد، امری ضروری است (معاونت کشف جرایم ناجا، پلیس آگاهی، ۱۳۹۷). از جمله روش‌های مقابله با این نوع تقلب، بررسی اسناد، مدارک و شواهدی است که در خصوص پرونده‌ها وجود دارد و نزد شرکت‌های بیمه نگهداری می‌شود.

1. Clarke
2. Kratcoski

یکی از انواع جدید، نادر و شاید عجیب از کلاهبرداری، کلاهبرداری هستند که به طور خاص، با بهره‌گیری از زنان صورت می‌گیرد. گزارش‌هایی (در شهرهایی مانند اصفهان، قم و تهران) مبنی بر کلاهبرداری زنان از شرکت بیمه که طی آن زنان باردار از طریق طراحی یک تصادف ساختگی رانندگی و پرتاب خود جلوی خودروها، یا به علت برخورد خودرو با یک مانع یا خودروی دیگر و متعاقب آن گرفتن ترمز ناگهانی وانمود به وارد آمدن جراحت یا کشته‌شدن جنین خود نموده و مبالغ هنگفتی از شرکت‌های بیمه دریافت داشته‌اند (به استناد پرونده‌های مکشوفه توسط پلیس آگاهی). این پدیده طی چند سال اخیر افزایش یافته و بنا به اظهارات مسئولین بیمه به موضوعی جدی تبدیل شده و مشکلات زیادی را برای شرکت بیمه و پلیس آگاهی فراهم ساخته است.

این مقاله، ضمن بررسی وضعیت کلاهبرداری‌های مرتبط با تصادفات ساختگی منجر به سقط جنین، به واکاوی عوامل اثرگذار بر وقوع و افزایش این پدیده و ارائه راهبردهای بین‌سازمانی شرکت‌های بیمه با پلیس آگاهی برای پیشگیری و کشف جرم در این زمینه می‌پردازد. به تعبیر دیگر، پرسش اساسی این است که مهم‌ترین علل و معانی تصادفات ساختگی و کلاهبرداری از نوع سقط جنین از شرکت‌های بیمه در نزد سوژه‌ها کدام است و چه تحلیل‌هایی درخصوص آن وجود دارد؟ بنابراین، از اهداف تحقیق دستیابی به معنا یا دلالت‌های عمل اجتماعی (لیتل^۱، ۱۳۷۳، ۹۹) کنشگران این پدیده است. وبر^۲ (۱۳۷۱) این روش را «فهم تبیینی» می‌نامد: «درک و فهم معقول انگیزش همانا قرار دادن کنش در یک بافت معنایی قابل فهم و جامع‌تر است».

۲. پیشینه تحقیق

صیدی عقیل آبادی، صحت، و صالحی (۱۳۹۷) در مقاله خود با عنوان «بررسی و تحلیل عوامل کلاهبردانه در بیمه مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه زمینی در قبال اشخاص ثالث» درخصوص کلاهبرداری‌های مرتبط با بیمه شخص ثالث به این نتیجه رسیدند که در

1. Little
2. Weber

طی سال‌های اخیر با توجه به رشد بیمه، تشخیص عوامل تأثیرگذار بر روی تصمیم‌هایی که به جعلی بودن یک ادعای خسارت می‌پردازد به امری ضروری مبدل شده است.

اکبری، رمضانیان، قاسمی شمس و رسولی (۱۳۹۷) و حسن‌شاهی (۱۳۹۷) در نتایج تحقیق خود با عنوان «بررسی نقش تعدیل‌گری ماکیاول‌گرایی بر رابطه بین نارضایتی و تقلب مشتریان بیمه» به این نتیجه رسیدند که نارضایتی مشتریان از پرداخت خسارت‌ها، زمینه انواع تقلب را افزایش می‌دهد.

یافته‌های رازقی نصرآباد و سنجری (۱۳۹۶) در مقاله «عوامل موثر بر اقدام زنان به سقط جنین عمدی، تجربه زیسته زنان از سقط جنین در تهران» اگرچه به‌طور مستقیم چندان به موضوع مقاله مربوط نیست، اما نشان می‌دهد که ناامنی اقتصادی مانند بیکاری همسر، نداشتن درآمد کافی و تورم و حاملگی ناخواسته، طرد شدن و کناره‌گیری خانواده از اقوام و آشنایان و از این قبیل موارد، باعث شده برخی از زنان اقدام به سقط (از نوع کلاهدرداری) کنند.

کاوایانی و وروایی (۱۳۹۴) در مقاله خود با عنوان «بررسی تأثیر افزایش سالانه دیه بر نرخ وقوع جرایم کلاهدرداری و ارتشا. پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی» به این نتیجه رسیدند که با افزایش نرخ دیه، میزان وقوع کلاهدرداری جهت کسب منافع از طریق صحنه‌سازی و گرفتن پول از شرکت‌های بیمه نیز افزایش می‌یابد.

صادقی فسایی و میرحسینی (۱۳۹۳) در مقاله «تحلیل جامعه‌شناختی درک و تصور کنشگران اجتماعی از جرایم زنان. مجله مسائل اجتماعی ایران» تلاش کردند تحلیلی جامعه‌شناختی از درک و تصور کنشگران اجتماعی از جرایم زنان ارائه دهند. یافته‌های آنان نشان می‌دهد که از دید کنشگران اجتماعی، جرایم زنان با عواملی چون فقر، نیاز مالی، اوضاع نامساعد زندگی، نارضایتی از همسر و استیلا مردانه تبیین‌پذیر است.

نتایج مقاله راه‌چمنی (۱۳۸۵) با عنوان «تقلب و کلاهدرداری، تهدید همیشگی صنعت بیمه» نشان داد که عوامل خارجی سبب رفتارهای فردگرایانه و در شدیدترین وجه آن سبب رواج فرهنگ فریب‌کاری می‌شود. این وضعیت نشان‌دهنده لزوم همکاری بخش دولتی و خصوصی جهت مقابله با بیماری است که مرتکب تقلب در بیمه می‌شوند.

کراتکوسکی^۱ (۲۰۱۸) در مقاله خود با عنوان «تقلب و فساد در بخش مراقبت‌های بهداشتی در ایالات متحده» به موضوع بیمه و تقلب و فساد در بخش مراقبت‌های بهداشتی در ایالات متحده پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد از خلال تحلیل آمارهای رسمی در اغلب کشورها، دلایل ذکر شده برای داشتن سقط جنین، نگرانی‌های اجتماعی-اقتصادی بوده است.

ایشیدا، چانگ، و تیلور^۲ (۲۰۱۶) در مقاله خود با عنوان «شدت اخلاقی، آگاهی اخلاقی و استعداد‌های اخلاقی» شدت اخلاق‌گرایی، آگاهی اخلاقی و زمینه‌های اخلاقی را در وقوع تقلب‌های بیمه‌ای مورد بحث و بررسی قرار دادند. که نتایج مقاله فوق نشان می‌دهد اخلاق‌مداری و اطلاعات و آگاهی اخلاقی تاثیر زیادی در کاهش ارتکاب به سقط جنین داشته است.

وهدگو و ساندى^۳ (۲۰۱۴) تحقیقی با عنوان «عوامل تعیین‌کننده اجتماعی و دسترسی به سقط جنین القایی در بورکینافاسو: از دو مطالعه موردی. بین‌المللی زنان و زایمان» در خصوص تعیین‌کننده‌های اجتماعی و دسترسی به سقط جنین انجام دادند که نشان می‌دهد محدودیت‌های قانونی و ننگ اجتماعی در موضوع سقط جنین مهم است. فوت و کوتز^۴ (۲۰۰۸)، و استر^۵ (۲۰۰۵) نیز در همین راستا تحقیقی با عنوان «تأثیر سقط جنین قانونی بر جرم» انجام دادند که نتایج حاصل حاکی از آن است که معمولاً میان سقط جنین و جرم رابطه وجود داشته و سقط جنین‌ها به علت فشارهای اجتماعی اتفاق می‌افتد. کلارک (۱۹۹۰)، در مقاله خود با عنوان «کنترل تقلب بیمه‌ای: دیدگاهی تطبیقی» با نگاهی تطبیقی-جرم‌شناسی به موضوع کنترل تقلب بیمه‌ای در انگلستان پرداخته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد بخشی از تخلفات بدلیل سوء استفاده از بیمه‌ها بوده است.

آنچه از مقایسه نتایج این تحقیقات به دست می‌آید این است که بیماری مادر و یا جنین و حتی نگرانی از وجود آن تنها می‌تواند به‌عنوان یکی از دلایل سقط عمدی توسط زنان تلقی شود. دلیل اصلی تمایل اغلب این مادران به سقط، موضوع دیگری مانند فقر

1. Kratocoski
2. Ishida, Chang, & Taylor
3. Ouédraogo & Sundby
4. Foote & Goetz
5. Woster

خانوادگی، اعتیاد شوهر، عدم تمایل به ادامه زندگی با همسر، پایین یا بالا بودن سن بارداری است. بنابراین، توجه انحصاری قانون به بیماری مادر و جنین به عنوان راه‌حل برای جلوگیری از انجام سقط عمدی و غیرقانونی، اگر چه می‌تواند بخشی از مشکل را حل کند ولی کافی نخواهد بود؛ چرا که در بسیاری از موارد دلیل اصلی انجام این رفتار نیست.

گرچه در تحقیقات کیفی کمتر به شرح و بسط نظریه‌ها توجه می‌شود، با این وصف نظریه‌های مرتبط با سقط جنین نشان می‌دهد که طی سال‌های اخیر حضور زنان نه فقط در جرایم زنانه، که در برخی جرائم غیرخاص زنانه افزایش یافته است. درحالی‌که خشونت مردان در متن زندگی اجتماعی آنها بررسی می‌شود، اما خشونت زنان، بدون در نظر گرفتن تأثیر عوامل اجتماعی، به عوامل فردی چون استرس‌های روانی، پرخاشگری یا عصبانیت‌های زنانه نسبت داده می‌شود (جعفری‌عفاوی و نجفی‌توانا، ۱۳۹۸، ۷۹). جرایم خشن زنان بدون توجه به نابرابری‌های ساختاری، نابرابری‌های جنسیتی، انزوا و بی‌قدرتی آنها ممکن نیست (صادقی‌فسایی و ابراهیمی، ۱۳۹۴، ۸۳). خشونت زنان انعکاس‌دهنده سبک زندگی آنهاست که با محرومیت‌ها و تبعیض‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی درهم تنیده است؛ به عبارت دیگر، رفتارهای خشن زنان نوعی مقابله با شرایطی است که دائماً آنها را در معرض قربانی شدن قرار داده است. چیزی که پیش از این فمینیست‌ها بدان اشاره کرده‌اند (سیگل^۱، ۱۳۹۴، ۵۴۸).

پیشینه و نحوه زندگی زنان مطالعه‌شده درخصوص سقط جنین نشان می‌دهد که بسیاری از آنها در دوران کودکی خشونت‌های فیزیکی، عاطفی، روانی و جنسی را تجربه کرده‌اند و یا با ازدواج‌های اجباری و زودرس دائماً تحت یک نوع رابطه اجباری و سلطه جویانه درآمده‌اند که درواقع منعکس‌کننده تعاریف فرهنگی از نقش مردان است.

۳. روش‌شناسی تحقیق

روش تحقیق بر مبنای تحلیل مضمون و شیوه گردآوری داده‌ها علاوه بر خوانش و تحلیل محتوای متن ۱۵ پرونده درخصوص موضوع، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به روش هدفمند تا

اشباع داده با ۵۸ نفر در سه طیف شامل: زنان کلاهبردار (۱۵ نفر)، افراد همدست (۱۶ نفر) و کارشناسان و مأموران راهنمایی و رانندگی (۲۷ نفر) است. تلاش بر این بوده که از خلال بازخوانی پرونده‌ها و نیز مصاحبه‌های یادشده، به فهم و ادراک و کشف معنی یک عمل (کلاهبرداری سقط جنینی) در یک زمینه اجتماعی خاص پردازیم. تعداد مصاحبه‌ها ۶۰ فقره و (به مدت کلی ۵۱ ساعت) بوده که با زنان کلاهبردار و همکاران آنها در کلانتری و بازداشتگاه‌ها، و کارشناسان و مأموران راهنمایی و رانندگی در زمان خدمت و استراحت آنها انجام شده است. اطلاعات به‌دست آمده در یافته‌های توصیفی اساساً از درون پرونده‌های قضایی و مطابقت با مصاحبه‌ها تکمیل شده است. روایی و پایایی تحقیق با تأکید بر آنچه که مارشال و راس من^۱ (۱۳۷۷) گفته‌اند، انجام گرفته است. روایی به‌گونه روایی بیرونی (کسب اطلاعات دقیق، کنترل‌های اعضا، و جهت‌گیری‌های تئوریک محقق) است. به سبب کیفی بودن کار، روش تجزیه و تحلیل به‌طور هم‌زمان با جمع‌آوری اطلاعات، کدگذاری، فشرده‌سازی، جداسازی و ساخت مضامین پایه و میانجی و فراگیر و استخراج تم‌های اصلی تحقیق است.

۴. یافته‌های توصیفی

برخی ویژگی‌های جمعیتی زنان مورد مطالعه بدین شرح است:

۴-۱. تحصیلات زنان

بالاترین میزان سواد فوق‌دیپلم و پائین‌ترین بی‌سواد بوده است. بر اساس یافته‌های تحقیق بیشترین تعداد متهمان با ۱۰ درصد دارای مدرک فوق‌دیپلم و ۶۰ درصد دارای مدرک دیپلم مابقی یعنی بی‌سواد، ابتدایی و سیکل هر کدام ۱۰ درصد بوده است.

۴-۲. اشتغال زنان

بر اساس یافته‌ها، ۵۰ درصد مجرمان زن دستگیر شده خانه‌دار، ۲۰ درصد شاغل در بازار، ۱۰ درصد منشی پزشکی یا شرکت‌ها و ۱۰ درصد باقیمانده در مشاغل خدماتی مانند نظافتچی و غیره بوده‌اند.

۳-۴. محل تولد و سکونت مجرمان

نزدیک به ۷۷ درصد از زنان مجرم مورد مطالعه، متولد شهرستان‌های مختلف کشور از جمله کرج، ورامین، اسلامشهر، قم، کرمانشاه بوده‌اند. در مورد محل سکونت نیز، نزدیک به ۳۰ درصد از آنها ساکن شهر تهران و ۷۰ درصد از آنان در شهرستان‌های استان تهران زندگی می‌کردند. همچنین حدود دوسوم از خانواده‌های درگیر در پرونده‌های کلاهبرداری به روش سقط جنین مهاجر بوده‌اند.

۴-۴. سن ازدواج، طول مدت و دفعات ازدواج

در این پژوهش، کمترین سن ازدواج در بین زنان ۲۵ سال و بیشترین سن ۳۵ سال بوده است. میانگین سن زنان حدود ۲۹/۵ سال بوده است. در بین زنان ۷۵ درصد ازدواج اول و ۲۵ درصد مابقی ازدواج دوم‌شان بوده است. کمترین مدت ازدواج یک سال و بیشترین مدت ۸ سال بوده است. میانگین مدت ازدواج با شوهرانشان ۹ سال بوده است.

بر اساس یافته‌های تحقیق سن بیشتر زنانی که اقدام به سقط جنین (با روش کلاهبرداری) نموده‌اند به طور میانگین ۲۹ سال بوده است.

۴-۵. اشتغال و تحصیلات والدین زنان

شغل اکثر پدران زنان باردار، کارگری، دست‌فروشی، خدماتی بوده و از درآمد پایینی نیز برخوردار بوده‌اند. در مورد مادران نیز، تمام مادران زنان، خانه‌دار بوده و هیچ منبع درآمدی نداشته‌اند. در مورد تحصیلات نیز، اکثر مادران و پدران زنان تحصیلات ابتدایی داشته‌اند و مادران آنها از تحصیلات کمتری نسبت به پدران برخوردار بوده‌اند.

جدول ۱. ویژگی جمعیت‌شناختی جامعه مورد مطالعه

جنسیت	مرد	۲۲
	زن	۳۶
تعداد فرزند	دختر	۲۳
	پسر	۱۷
	دکتری	۳
تحصیلات	کارشناسی ارشد	۳
	فوق دیپلم	۱۱
	دیپلم و به پایین	۳۲

۱۵	بیکار	شغل
۱۲	کارمند	
۳۱	آزاد	
۱۲	قم	محل زندگی
۱۰	تهران	
۱۰	شیراز	
۹	اصفهان	
۱۷	سایر	

همچنین بر اساس یافته‌ها میانگین سن زنانی که اقدام به سقط جنین نموده‌اند، ۲۹/۵ سال است. بالاترین سن ۳۵ سال و پایین‌ترین ۲۵ سال است. تمامی سوزده‌های مورد مطالعه متأهل و دارای فرزند هستند. بالاترین میزان سواد فوق‌دیپلم و پایین‌ترین بی‌سوادند. به جز ۵۰ درصد زنان که خانه‌دار بوده‌اند، مابقی دارای مشاغلی از جمله آزاد، منشی پزشکی و شرکت‌های خصوصی و خدماتی یا تجارتي بوده‌اند.

۴-۶. مشخصات مکان و زمان وقوع سقطها

۸۵ درصد تصادفات ساختگی در ساعات پایانی شب بین ساعات ۹ شب تا ۳ بامداد و مابقی بعد از غروب آفتاب یعنی در محدوده ساعت ۷ تا ۹ شب بوده است. برخلاف تصور عموم مردم، مجرمین شب‌ها را بهترین زمان انجام برنامه از پیش طراحی شده تصادف ساختگی در نظر گرفته و معمولاً ۷۵ درصد تصادفات در جاده‌ها و اتوبان‌های خلوت و کم‌تردد که دوربین‌های پلیس و گشت‌های خودرویی کمتری تردد داشته‌اند، انجام می‌شده است.

۴-۷. نوع تصمیم به سقط توسط زنان و همدستان آنها

در تمامی موارد زنان با میل و اراده خود اقدام به سقط جنین نموده‌اند و هیچ سابقه‌ای مبنی بر عدم اطلاع و بدون هماهنگی قبلی این کار صورت نگرفته است. همچنین ۷۵ درصد زنان عامل اصلی تشویق به این کار را شوهران خود دانسته و مابقی دوستان نزدیک و یا کسانی که برای آنها کار می‌کردند (از جمله مسئول کاری، سرکارگر و...) ذکر کرده‌اند.

۴-۸. روش و شیوه سقط توسط زنان و همدستان آنها در تصادفات ساختگی

۹۸ درصد از سقط جنین‌های ساختگی توسط آمپول و داروهای شیمیایی مخصوص این کار که به صورت قاچاق توسط اعضای باند از بیمارستان‌ها تهیه می‌شده و تنها ۲ درصد با داروهای گیاهی (از جمله سیاه دانه و...) صورت گرفته است.

۴-۹. نقش زنان و مردان سقط جنین تصادفات ساختگی

۹۸ درصد مردان از ابتدا از موضوع سقط جنین اطلاع داشته و با زنان خود همکاری می‌کرده‌اند و تنها ۲ درصد بعد از تصادف ساختگی پی به موضوع می‌بردند. همچنین ۴۰ درصد زنان دارای سوابق کیفری متعدد بوده و ۸۰ درصد آنها قبلاً یک یا چند بار، اقدام به ارتکاب کلاهبرداری به روش سقط جنین کرده‌اند. به غیر از ۲ مورد عدم موفقیت، ۷۵ درصد موارد حداقل یک بار دارای سابقه اقدام موفق داشته و ۵۰ درصد موارد کشف پرونده توسط پلیس آگاهی انجام شده و مابقی شامل عواملی چون هوشیاری مأمور کارشناس راهور و یا پزشک اورژانس و همچنین گزارش مردمی بوده است.

جدول ۲. مضامین استخراج شده از مصاحبه‌ها

سؤال	مضامین پایه	مضامین میانجی	مضامین اصلی
کلاهبرداری از نوع سقط جنین و عوامل اقتصادی	منفعت مالی و سودجویی / مشارکت‌کنندگان فقر مالی و خانوادگی / بیکاری همسر / نابرابری‌های اقتصادی و نبود عدالت، فقر، بیکاری، درآمد پایین و ناکافی بودن سرمایه یا ثروت / پول هنگفتی به جیب / خرید خانه یا ماشین	فقر و بی‌عدالتی، بیکاری همسر و کسب ثروت	بی‌عدالتی اجتماعی و بیکاری همسر
کلاهبرداری از نوع سقط جنین و عوامل فردی، خانوادگی و اجتماعی	کمبود محبت و عاطفه، حس انتقام‌جویی، حسادت نسبت به هم‌نوعان در خانواده، دوستان و آشنایان و همچنین سرخوردگی و احساس شکست در زندگی زناشویی و ناکامی در کسب آرزوها و یا یک نوع زرنگی و تیز بودن و به رخ کشیدن خود به دیگران و دوستان ناباب	ناکامی، دوستان، و تربیت غلط خانوادگی	ناکامی فردی و اجتماعی و کسب منزلت
کلاهبرداری از نوع سقط جنین و عوامل فرهنگی	میزان تحصیلات، زمینه‌های اعتقادی و مذهبی، تربیت و آموزش غلط خانوادگی، محیط نامناسب زندگی، رسانه‌های جمعی، آداب و رسوم و قوانین	اعتقادات مذهبی، تربیت غلط خانوادگی و رسانه‌ها	اعتقادات و محیط زندگی و تربیت خانوادگی
کلاهبرداری از نوع سقط جنین و عوامل سیاسی	همانند ضربه‌زدن به نظام و سیستم بیمه‌ای کشور و حس انتقام‌گیری و حق خواهی	انتقام‌گیری از دولت و بیمه‌ها و نیز ذی‌حق بودن	حس حق خواهی از نظام

۵. نتایج تحلیلی

۵-۱. درک زنان از اقدام به سقط جنین

اکثر قریب به اتفاق زنان مورد مطالعه، ارتکاب این عمل را تنها راه برون‌رفت از مشکلات مالی و سامان دادن به اوضاع اقتصادی خود و خانواده قلمداد می‌کنند. آنان حق خود را از دست رفته می‌دانند و از این طریق می‌توانند بخشی از حقوق اجتماعی خود را به نیت انتقام

از شکست‌هایی که در زندگی متحمل شده‌اند، به دست آورند... همچنین ۷۰ درصد متهمان دستگیر شده عمل خود را یک نوع زرنگی تلقی می‌کردند. ۳۰ درصد زنان به قوانین مرتبط به سقط جنین در نتیجه تصادف ساختگی آشنا بوده و مابقی یعنی حدود بیش از ۲۰ درصد اطلاعات کمتری نسبت به گروه قبلی داشته و ۵۰ درصد باقیمانده هیچ اطلاعی از قوانین و عواقب سقط جنین عمدی در تصادفات ساختگی نداشته‌اند. تنها ۱۰ درصد زن‌ها مطمئن بودند که روزی توسط پلیس دستگیر می‌شوند و ۹۰ درصد دیگر با این تصور که هیچ‌کس از نیت آنها مطلع نخواهد شد، تصور دستگیر شدن توسط پلیس را نداشتند.

۵-۲. ندامت و پشیمانی

۸۵ درصد متهمان دستگیر شده از کار خود نادم و پشیمان بوده و اظهار داشته‌اند دیگر این کار را نمی‌کنند. حدود ۱۵ درصد از انجام کارشان پشیمان نبودند بلکه هدفشان را یک نوع فعالیت برای امرار معاش خود و خانواده بیان نموده‌اند. برای مثال، سرین اظهار می‌دارد.

«به‌هیچ‌وجه پشیمون نیستم، دنیا چه ارزشی داره که پشیمون بشم، از سیاهی بالاتر رنگی نیست. می‌دونم که کلاهبرداری می‌کنم، ولی برای نجات زندگی‌ام اگه فرصتی پیش بیاد، باز این کارو به روشی که دستگیر نشم انجام می‌دم» (Q1).

تنها ناراحتی زنان بیشتر از جنبه انسانی این جرم می‌باشد. ۱۳ نفر از زنان اظهار داشتند شوهرانشان آن‌ها را وادار به این عمل نموده بود و در ابتدا تمایلی به این کار نداشتند زیرا احساس گناه می‌کردند. همچنین تعداد ۵ مورد از زنان در اقدام خود هیچ‌گونه ناراحتی نمی‌دیدند زیرا معتقدند فرزندان که از آنها در آینده متولد خواهد شد، نیز مانند خود آنها گرفتار، نیازمند و بدبخت خواهند بود پس چه بهتر که به دنیا نیایند.

«به خاطر اصرارهای شوهرم تن به این کار دادم زیرا چند سالی بود دوست داشتم باردار بشم ولی شوهرم علاقه‌ای به فرزندآوری نداشت، چون از پس هزینه‌های اون بر نمی‌اومد. بعد از بارداری اصلاً نمی‌خواستم اونو سقط کنم و الان خیلی پشیمونم چون بچه‌ام سقط شده و پولی هم به دست نیآوردم» (Q2).

افسران پلیس بر این باور هستند که در ظاهر قریب به ۸۵ درصد متهمان در اظهارات خود ابراز ندامت می‌کنند، اما تجربه ثابت کرده که بسیاری از آنان پس از آزادی و تحمل

کیفر چنانچه فرصتی پیش بیاید با توجه به سوابق قبلی و آشنایی با شگردهای جدید به این کار روی می‌آورند؛ زیرا بسیاری از زنان مجرم و همدستان آنها بعد از رفتن به زندان، با افراد سابقه‌دار دیگری آشنا شده و راهکارهای جدید را آموخته و بعد از آزادی به کار می‌بندند.

۳-۵. عوامل فردی، خانوادگی و اجتماعی جرم کلاهبرداری

عوامل فردی. عوامل فردی مانند کمبود محبت و عاطفه، حس انتقام‌جویی، حسادت نسبت به هموعان در خانواده، دوستان و آشنایان و همچنین سرخوردگی و احساس شکست در زندگی زناشویی و ناکامی در کسب آرزوها و یا یک نوع زرنگی و تیز بودن و به رخ کشیدن خود به دیگران را می‌توان نام برد.

عوامل خانوادگی. همه زنان مورد مطالعه، فقر مالی را عامل اصلی کار و ۳ نفر حسادت به دوستان و اطرافیان از جمله اقوام نزدیک مانند جاری و یا خواهر و ۱ نفر هم‌زاده‌خواهی و طمع بالا عنوان نموده‌اند.

سمیرا زن ۳۰ ساله بیان داشته: «من کاری با قانون نداشتم. چون دیگه به خاطر نداداری و سرکوفت‌های پدر و مادرم اقوام نزدیک و دوستان به سیم آخر زدم و با راهنمایی یه خانوم و بدون اطلاع شوهرم اقدام به این کار کردم و اصلاً به این فکر نمی‌کردم که چی به سرم میاد و به هیچ‌وجه مهم نبود. از یه طرف هم برای جنینی که در شکم داشتم دلم می‌سوخت ولی به هر دلیل پا روی احساسات و عقلم گذاشتم و اقدام به این کار کردم» (Q3).

۴-۵. عوامل اقتصادی

فقر مالی. هدف اصلی تمام متهمان زن دستگیر شده به همراه همدستان زن و مرد آنها از انجام این بزه، کسب منفعت مالی و سودجویی است. ۸۰ درصد مشارکت‌کنندگان فقر مالی و خانوادگی، ۵۰ درصد بیکاری همسر را قید کرده‌اند. نابرابری‌های اقتصادی و نبود عدالت، فقر، بیکاری، درآمد پایین و ناکافی بودن سرمایه یا ثروت برای زندگی عامل اصلی ارتکاب این جرم است. آنان این کار را روشی می‌دانند که اگر در چند مرحله در آن موفق شوند، پول هنگفتی به جیب خواهند زد و ناچارند وارد این بازی شوند، زیرا کسانی را سراغ دارند که از روش و یا روش‌های مشابه اقدام به خرید خانه یا ماشین نموده‌اند و هیچ رد پایی هم از خود به جا نگذاشته‌اند. فاطمه ۲۸ ساله چنین می‌گوید: «خانواده من از طبقه ضعیف

جامعه است و به خاطر بیکاری به سفارش یکی از بستگان برای تمیزکاری و پرستاری از بچه به منزل خانمی رفتم... یه روز که خیلی ناراحت بودم... علت رو جو یا شد، گفتم وضع مالی خوبی ندارم، برای درمان به پول نیاز دارم. به من پیشنهاد تصادف ساختگی رو داد و من قبول کردم. اول با همدستی دکتر... دست مرا شکستند و بعد تو خیابون با تصادف ساختگی یکی دیگه از اونا با موتور مثلاً با من تصادف کرد (البته هیچ برخوردی نبود، فقط با سرعت به سمت من اومد، بعد ترمز گرفت، من خودم را روی زمین انداختم) و پرونده ما در کلانتری امیرآباد تشکیل شد (Q4).

اعتیاد همسر. ۱۶ مورد از زنان بیان داشتند که شوهرانشان اعتیاد به مواد مخدر داشته و مصرف مواد آنها بیشتر از نوع مواد صنعتی است. ۴ مورد دیگر گفتند همسرانشان سیگار می کشند و به صورت تفننی تریاک می کشند. زیبا زن ۲۹ ساله می گوید: «شوهرم معتاده، مجبورم به خاطر اینکه زندگی ام نابود نشه و به دام فساد نیفتم اینکارو بکنم» (Q5).

ضعف حمایت های اجتماعی و سازمانی. مجرمان به دلیل ضعف و ناتوانی مالی خود احساس نیاز از سوی مراکز دولتی دارند؛ اما به نظر می رسد به دلیل ضعف حمایت های اجتماعی در کشور به ویژه از افراد مستمند و نیازمند، آنان را به سوی اعمال خلاف قانون سوق می دهد. نسرين اظهار می دارد: «مگه سازمان یا نهادی از من و خانواده ام حمایت می کنه؟ من نمی تونم تن فروشی کنم، مجبورم به خاطر اینکه زندگی ام نابود نشه و به دام فساد نیفتم اینکارو بکنم...» (Q6).

دوستان ناباب. همچنین تمامی زنان دستگیر شده و همچنین دیگر اعضای باند بیان داشته اند این کار را از افراد دیگری یاد گرفته اند و تحت تأثیر دوستانی که با آنها آشنا شده اند قرار گرفته اند. بعد از آشنایی شوهرانشان با این شیوه آنها را مجبور به این کار کرده و چون به عنوان مصداق، نمونه هایی را سراغ داشته اند جرأت ورود به این کار را پیدا کردند. ۶۵ درصد متهمان دستگیر شده دارای سابقه ارتکاب این جرم را داشته و یا جزء عوامل و باند ارتکاب و تسهیل کننده جنایت بوده اند. مابقی نیز بعد از آشنایی با شیوه و شگرد و دوستی با افراد مطلع یا سرباند اصلی مبادرت به این جرم نموده اند. زیبا زن ۲۹ ساله، می گوید: «بعد از راهنمایی شخصی بنام خانم دکتر... که از طریق یکی از دوستان باهاش آشنا شدم، این

کارو بهم یاد داد و منو با اعضای باند خودش آشنا کرد... بعد از هماهنگی با شوهرم در به مرحله تونستم از بیمه و توسط سرباند مبلغ قابل توجهی پول به دست بیارم که برای شوهرم بسیار وسوسه‌کننده بود و منو مجدد مجبور به این کار کرد و نهایتاً دستگیر شدم» (Q7).

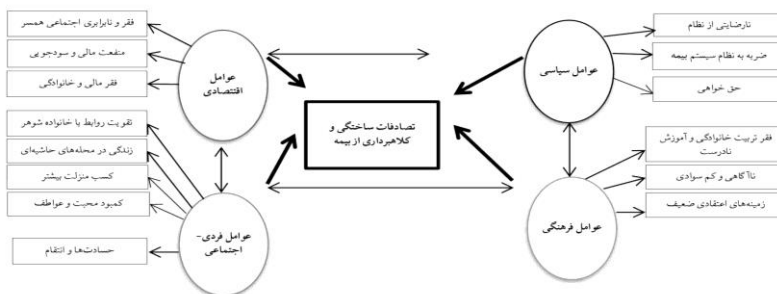
۵-۵. عوامل فرهنگی

از عوامل دیگر مانند علت فرهنگی شامل تحصیلات، زمینه‌های اعتقادی، تربیت و آموزش غلط خانوادگی و محیط نامناسب زندگی را نام برد.

تبلیغات رسانه‌ها. اگرچه رسانه‌ها می‌تواند نقش آگاهی‌دهنده برای بسیاری از موضوعات اجتماعی برای آحاد جامعه داشته باشد، اما گاه افراد سودجو می‌توانند با یادگیری برخی شگردهای مجرمان، آن جرم را در زندگی خود به کار بسته و تکرار نمایند. یکی از زنان مورد مطالعه چنین می‌گوید: «از طریق رسانه‌ها موضوع رو شنیدم و به ذهنم رسید که شاید بتونم این کارو خودم انجام بدم» (Q8).

۵-۶. عوامل سیاسی

علل سیاسی همانند ضربه زدن به نظام و سیستم بیمه‌ای کشور و حس انتقام‌گیری و حق خواهی از دیگر علل ارتکاب این عمل می‌باشد. در دو پرونده بحث انتقام مطرح بوده و ۹ نفر از زنان و حتی شوهرانشان ورود به این چرخه جرم را حق خواهی از سیستم دولتی کشور عنوان داشته و به نوعی حق خود می‌دانسته‌اند که باید وضعیت زندگی‌شان بهتر از حال موجود می‌بوده است. این افراد فقر خود را بر اساس ناکارآمدی نظام سیاسی و اجتماعی دانسته و این ناکامی را باید بازستانند، اگر چه مسیری را که انتخاب کرده‌اند بسیار خطرناک است.

شکل ۱. مدل تحلیلی شبکه مضامین از نتایج تحقیق

۶. نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان می‌دهد کلاهبرداران با آشنا بودن به ضعف‌ها و خلأهای قانونی در این حوزه و با سوءاستفاده از آن و همچنین با توسل به حيله و تقلب و بهره‌برداری از افراد غیرایرانی و یا خانواده‌های بی‌بضاعت و با توسل به جعل و تهیه شناسنامه با هویت جعلی و استفاده از افراد در دستگاه‌های دولتی و شرکت‌های بیمه اقدام به اخذ مبالغ هنگفتی دیده از شرکت‌های بیمه می‌نمایند.

مهاجرت عاملی آسیب‌زا در بحث کلاهبرداری از بیمه است و مشکلات ناشی از مهاجرت از روستاها و شهرهای کوچک به تهران و شهرستان‌های تابع، در تمام این نوع خانواده‌ها عاملی مضاعف بر دیگر مشکلات آنان بوده و زمینه‌ساز ارتکاب جرم از سوی آنان گردیده است.

در پرونده‌های مورد مطالعه، اکثر خانواده‌های پدری زنان از سطح اقتصادی و اجتماعی پایینی برخوردار بوده و کلاهبرداران اغلب متعلق به طبقات پایین اجتماعی می‌باشند که تجربه محدودیت و فشار، از مختصات زندگی خانوادگی و والدینی آنان در مراحل قبل از ازدواج بوده است.

یکی از مهم‌ترین عوامل یا افراد دخیل در کلاهبرداری از طریق سقط جنین که تقریباً ۷۵ درصد را شامل می‌شود، تشویق و ترغیب و گاه اجبار همسر یا دوستانشان بوده است. افرادی که در بیرون از منزل با آنها معاشرت داشته و یا در محل کار ارتباط دوستی و خانوادگی داشته‌اند. گاه همسرانشان آنها را به این کار وادار کرده‌اند، چرا که در صورت نپذیرفتن مجبور بوده‌اند به انحاء مختلف و طرق ناصواب دیگر مبلغی برای رفع نیاز مالی زندگی تهیه کنند. نتایج مصاحبه‌ها نشان داد حدود ۸۰ درصد افراد ایرانی و غیرایرانی نیازمند و ناآگاه به قوانین دارای ضعف مالی بوده و تصور اینکه روزی گرفتار شوند را نمی‌کرده‌اند. همچنین در بازجویی‌های صورت‌گرفته ۸۵ درصد این متهمان بیان داشته‌اند که در ابتدا راضی به چنین کاری (سقط جنین) نبوده‌اند و از انجام آن هراس داشته‌اند، ولی پس از یک‌بار انجام و دریافت دیه و بدون حادثه خاصی و تنها از طریق دارو و آمپول‌های خاص به کار خود ادامه داده‌اند.

همچنین در مصاحبه عمیق صورت گرفته و در بررسی پرونده‌های تشکیل شده در پلیس آگاهی، ۸۰ درصد متهمان زن دستگیر شده این عمل را جرم نمی‌دانستند و دلیل آن را هم جهل به قانون و عواقب آن ذکر نموده‌اند و اظهار داشته‌اند در صورت اطلاع از قانون و عواقب قانون‌گریزی، اقدام به این کار نمی‌نمودند. ۲۰ درصد افرادی که از قانون مطلع بوده و در خصوص عواقب آن آگاهی داشتند دلیل این کار را نوعی زرنگی و یا تیز بودن عنوان نموده‌اند و بیان داشتند در بین خانم‌هایی که می‌شناختند و یا با آنها ارتباط دوستی یا فامیلی داشته‌اند آنها اولین نفراتی بوده‌اند که توانسته به این راحتی از بیمه‌ها مبالغ کلانی به جیب بزنند که شاید این کار از عهده بسیاری از زنان و مردانی که می‌شناسند برنیاید. زیرا در قبال دریافت دیه توانسته بودند اقدام به خرید خانه یا اتومبیل برای خود و شوهرانشان نمایند. و تعریفشان از زرنگی این بوده که با یک اقدام چند روزه توانسته بودند هزینه کار سالانه مثلاً یک کارمند را در بیاورند.

تمام دستگیرشدگان پس از دستگیری احساس شرمندگی و پشیمانی داشته‌اند. توضیح اینکه ممکن است در باطن به هیچ وجه احساس گناه یا پشیمانی نکنند و یا حتی بعد از سیر مراحل پلیسی و قضایی با توسل به دیگر اعمال متقلبانه (اکبری، رمضانیان، قاسمی شمس، و رسولی، ۱۳۹۷) از جمله جعل و یا تهیه اوراق هویتی جعلی و یا همکاری با باندها در زمینه‌های مختلف دیگر به بزه خود ادامه دهند، ولی ظاهر امر این است که در نزد پلیس و مرجع قضایی عمیقاً احساس پشیمانی نموده و بیان می‌دارند که بعد از آزادی دیگر تن به چنین اعمالی نمی‌دهند.

۱۰ درصد متهمان و یا شوهرانشان اعتیاد به انواع مواد مخدر داشته و بیش از ۶۰ درصد تحصیلات دیپلم یا زیر دیپلم داشته‌اند؛ دلیل اینکه همگی تصور می‌کردند کارشان با موفقیت انجام شود و در دام پلیس گرفتار نشوند را این گونه بیان داشته‌اند که در باندی که همکاری می‌کردند افراد بانفوذ در بیمارستان‌ها (به منظور تهیه داروها و لوازم مورد نیاز) بوده‌اند و تعداد بسیاری از آنها چندین بار بوده که به روش‌های مختلفی از بیمه دیه دریافت می‌کردند. یکی دیگر از دلایل حضور و ادامه کار توسط متهمان و یا حضور شوهرانشان قدرت مالی بالای سرباند و نفوذی است که در مراکز مختلف دولتی و یا خصوصی از جمله بیمه‌ها و ارتباطات بسیار قوی و همچنین ایجاد انگیزه برای پولدار شدن در صورت

همکاری با آنها دانسته‌اند. گاهی مواقع قصد ترک باند و عدم همکاری داشته ولی به دلیل تطمیع، وسوسه یا تهدید سرباند از خارج شدن از چرخه صرف نظر می‌کرده‌اند. در انتها می‌توان مهم‌ترین علل و عوامل خطرزا در شکل‌گیری و وقوع این پدیده را که توسط خود زنان همسران و سایر هم‌دستان آنها به‌طور آشکار یا ضمنی مطرح شده به این شرح خلاصه کرد: ۱) سود فراوان ناشی از جرم و طمع افراد برای کسب درآمد؛ ۲) اجبار شوهران برای انجام این کار توسط زنانشان؛ ۳) به دام انداختن افراد نیازمند و طماع توسط سرکرده‌های این‌گونه باندها؛ ۴) اعتیاد مردان و زنان به انواع مواد مخدر و نیاز مالی برای تأمین هزینه‌های اعتیاد؛ ۵) حس زیاده‌خواهی انتقام از دولت (بیمه‌ها) و سایر ادارات از جمله پلیس و دستگاه قضایی و...؛ ۶) فشارهای روانی ناشی از وضعیت نامناسب مالی موجود در زندگی زوجین و کسب درآمد بیشتر و نقش آن در وقوع سقط جنین؛ و ۷) فقدان آموزش کافی به افسران پلیس در تمامی نقاط کشور و ارائه تجارب موفق از سوی واحدهای کاشف جرم.

۷. پیشنهادهای کاربردی

برخی پیشنهادهای کاربردی به شرح زیر ارائه می‌شود:

- ۱-۷. علاوه بر رسیدگی بیشتر به افراد نیازمند جامعه به‌ویژه افرادی که از پایگاه اجتماعی و اقتصادی پایین‌تری برخوردار هستند، لازم است که حمایت‌های دولتی از این افراد و گروه‌ها بیشتر شده و امکانات لازم برای زندگی در اختیارشان قرار گیرد.
- ۲-۷. لازم است قانون‌گذار با همکاری پلیس شکاف‌های قانونی را بررسی نموده و در جهت رفع آن اقدام نماید؛
- ۳-۷. لازم است که معاونت‌های ذی‌ربط در پلیس، در جهت توانمندسازی نیروهای مرتبط، اطلاع‌رسانی و آموزش‌های مداوم پیرامون شگردهای مجرمین را در سرلوحه برنامه‌های آموزشی خود قرار دهد؛
- ۴-۷. با توجه به این که یکی از یافته‌ها «به دام انداختن افراد نیازمند و طماع توسط سرکرده‌های این‌گونه باندها» بود، شرکت‌های بیمه و پلیس می‌تواند از طریق آگاهی‌دهی و اطلاع‌رسانی از طریق رسانه‌های مختلف، این جرم را کاهش دهد.

۵-۷. نظر به این که «حس انتقام از دولت (بیمه‌ها) و سایر ادارات از جمله پلیس و دستگاه قضایی و...» یکی از یافته‌های بوده، از این رو در رسیدگی به پرونده‌های قضایی عدالت کیفری بیشتر مورد تأکید قرار گیرد تا چنین احساساتی در افراد جامعه ایجاد نشود؛

۶-۷. آگاهی‌رسانی و آموزش مردم توسط پلیس و شرکت‌های بیمه در خصوص شیوه‌های مقابله با فشار ناشی از شکست و عدم موفقیت در نیل به آرزوها و کسب اهداف ارزشمند، می‌تواند در کاهش چنین رخدادی موثر باشد؛

۷-۷. نظر به وجود خلأهای قانونی در این حوزه و نیز ضعف در نظارت بر بیمه توسط بیمه مرکزی، پیشنهاد می‌گردد به این امور رسیدگی شود؛

۸-۷. برای کاهش چنین کلاهبرداری‌هایی پیشنهاد می‌شود ضمن آموزش افسران پلیس در تمامی نقاط کشور، افسران تجارب موفق خود را در نشست‌ها، میزگردهای تخصصی و کارگاه‌ها ارائه کنند.

منابع

اکبری، محسن؛ رمضانیان، محمدرحیم؛ قاسمی شمس، معصومه؛ رسولی، حمیدرضا (۱۳۹۷). بررسی نقش تعدیل‌گری ماکیاول‌گرایی بر رابطه بین نارضایتی و تقلب مشتریان بیمه. پژوهشنامه بیمه، ۱۳۱، ۵۸-۴۱. doi: 10.22056/jir.2018.83081.2061

حسن شاه‌ی، مرتضی (۱۳۹۷). عوامل مؤثر بر احتمال سطوح متفاوت تقاضای (رضایت از) بیمه‌درمانی (مطالعه موردی: شهرهای شیراز و ارسنجان). پژوهشنامه بیمه، ۳۳(۳)، ۱۰۵-۱۲۵. doi: 10.22056/jir.2018.80547.2037

رازقی نصرآباد، حجیه بی‌بی؛ سنجرى، الهام (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر اقدام زنان به سقط جنین عمدی، تجربه زیسته زنان از سقط جنین در تهران. مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، ۳۳(۵۱)، ۱۰۶-۱۳۸.

راه‌چمنی، ابوالقاسم (۱۳۸۵). تقلب و کلاهبرداری، تهدید همیشگی صنعت بیمه آسیا، ۳۸.

سیگل، لاری. جی (۱۳۹۴). اصول اساسی جرم‌شناسی (مترجم: یاشار سیف الهی). تهران. گیسوم.

صادقی فسایی، سهیلا؛ و ابراهیمی، مرضیه (۱۳۹۴). تحلیلی کیفی از جرایم خشن زنان. زن در توسعه و سیاست، ۱۳(۲)، ۱۷۱-۵۹.

صادقی فسایی، سهیلا؛ میرحسینی، زهرا (۱۳۹۳). تحلیل جامعه‌شناختی درک و تصور کنشگران اجتماعی از جرایم زنان. مجله مسائل اجتماعی ایران، ۱۶۲، ۴۰-۲۱.

صیدی عقیل‌آبادی، زهرا؛ صحت، سعید؛ و صالحی، رسول (۱۳۹۷). بررسی و تحلیل عوامل کلاهبردانه در بیمه مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه زمینی در قبال اشخاص ثالث. پژوهشنامه بیمه، ۳۳، ۴۲-۲۳. doi: 10.22056/jir.2018.72747.1988

فتح نژادکاظمی، آریتا؛ شریفی، نسیم؛ خزانیان، سمیه؛ رمضان‌خانی، علی (۱۳۹۶). ابعاد مختلف سقط جنین و سیاست‌های مرتبط با آن در جهان. اخلاق پزشکی، ۳۹، ۷۶-۸۹.

کاوایانی، مریم؛ و روایی، اکبر (۱۳۹۴). بررسی تأثیر افزایش سالانه دیه بر نرخ وقوع جرایم کلاهبرداری و ارتشا. پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۱۰(۴)، ۱۴۲-۱۲۱.

لیتل، دانیل (۱۳۷۳). تبیین در علوم اجتماعی (مترجم: عبدالکریم سروش). تهران. انتشارات صدا و سیما.

مارشال، کاترین؛ و راسمن، گرچن (۱۳۷۷). روش تحقیق کیفی (مترجم: علی پارسائیان و سیدمحمد اعرابی). تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

معاونت کشف جرایم ناجا، پلیس آگاهی (۱۳۹۷). دفتر تحقیقات کاربردی پلیس آگاهی کشور.

میرمحمدصادقی، حسین (۱۳۷۸). جرایم علیه اموال و مالکیت، کلاهبرداری، خیانت در امانت، سرقت، صدور چک پرداخت نشدنی. تهران: مجمع علمی فرهنگی معجد.

وبر، ماکس (۱۳۷۱). مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی (مترجم: احمد صدارتی). تهران: مرکز.

Clarke, M. (1990). The control of insurance fraud: A comparative view. *The British Journal of Criminology*, 30(1), 1-23.

Foote, C.L., & Goetz, C.F. (2008). The Impact of Legalized Abortion on Crime: Comment. *Quarterly Journal of Economics*, 123(1), 407-423.

Ishida, C, Chang, W; Taylor, S. (2016). *Moral intensity, moral awareness and ethical predispositions: The case of insurance fraud*. Journal .of Financial Services Marketing, 21(1), 4-18. doi: 10.1057/fsm.2015.26

Kratcoski, P. C. (2018). Fraud and corruption in the healthcare sector in the United States. In In P. C. Kratcoski & M. Edelbacher (Eds.), *Fraud and Corruption* (pp. 109-124). Springer, Cham.

Mónica, F., Kristien, M., Carlos, A., & Peter, D. (2018). Factors Influencing Abortion Decision-Making Processes among Young Wome. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(2), 329. doi: 10.3390/ijerph15020329

Oster, E. (2005). Explaining Asia's "Missing Women": A new look at the data. *Population and Development Review*, 31(3), 529-535. doi:10.1111/j.1728-4457.2005.00082.x.

Ouédraogo, R., & Sundby, J. (2014). *Social determinants and access to induced abortion in Burkina Faso: From Two Case Studies*. *Obstetrics and Gynecology International*doi. 3, 402-456. doi: 10.1155/2014/402456

Sophia, Ch., Sheila, D., Marjorie, C., & Gilda, S. (2017). Reasons why women have induced abortions: a synthesis of findings from 14 countries. *US National Library of Medicine National Institutes of Health Contraception*, 96(4), 233-241. doi: 10.1016/j.contraception.2017.06.014

مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی

۱۵۸

دوره ۱۵، شماره ۲

بهار ۱۴۰۲

پیاپی ۵۸